

Edicions del País Valencià, S. A.
Avda. del Baró de Càrcer, 40, 13a.
46001 València-1.
Tel. (96) 352 48 69.

Provença, 324, 2n.
08037 Barcelona.

Impremta 1, pral.
07001 Ciutat de Mallorca.

**President del Consell
d'Administració:**
Rafael Mansanet.
Conseller Delegat:
Euseu Climent.

Director:
Francesc Pérez i Moragon.
Redacció:
Adolf Beltran. Ferran Torrent. Vicent Partal.
Vicent Martí.

Documentació:
Enric Bellveser.
Correcció lingüística:
Vicent Sançbis.

Delegacions:
Xavier Andrés i Nadal Escrig (*Castelló de la Plana*).
Mercè Ibarz (*Barcelona*).
Miquel Martínez (*Alicant*).
Josep Rosselló (*Ciutat de Mallorca*).

Fotògrafs: Francesc i Ciscar. Vicent Gamir. Pau Barceló. Francesc Cutillas.

Disseny i maquetació:
Casanova.

Logotip: Josep Hortolà.

Portada: Vicent Gràcia.

Publicitat: Albert Peiró i Ortiz.

Impressió i fotocomposició:
Berta Print, S. A. 46019 València.

Col·laboradors: Joan Fuster, Vicent Ventura, Julià García Candau, Manuel Vicent, Ramon Barnils, A. Solé, Joan F. Mira, Amadeu Fabregat, M. Vázquez Montalbán, Oriol Domingo, Ernest Udina, Josep V. Marqués, Quim Monzó, Ignasi Riera, Josep Iborra, Josep Piera, Ricard Blasco, Enric A. Llobregat, Francesc de P. Burguera, Jaume Fuster, Jaume Lorés, Antoni Serra, Josep M. Llopart, Gabriel Janer Manilla, Isabel C. Simó, Manuel de Pedrolo, F. Yvars, Vicent Aleixandre, Bernat Capó, J. J. Rovira, Alfons Llorenç, Josep Aleixandre, Santiago Pey, Manuel Costa, Maria Àngels Ull, Jordi Bigas, V. Soler, M. A. Capmany, Manuel Pérez Montiel, Emèrit Bono, Equip d'Estudis Urbanístics, Josep Lacreu, Josep Pitarch, Manuel Bernardos, F. Garcia Herraiz, J. V. Aliaga, Guillem Rausa, A. Garcia Hernández, Joan Rendé, Joan B. Culla, Josep M. Espinàs, Francesc Signes, Elena Merino, Salvador Vercher, Vicent Marqués, Pilar del Burgo, Joana Escubedo, B. Mesquida, M. Muñoz, M. S. Jardí.

Direcció, redacció, administració, publicitat i subscripcions: Avda. Baró de Càrcer, 40, 13a. 46001 València. Tel. 352 48 69.
Depòsit legal: V-853-1984.

EL TEMPS és un setmanari independent que respecta la llibertat d'expressió dels col·laboradors. L'opinió de la revista queda només reflectida en els articles editorials.

Des del Temps

Patriotisme aplicat

No sé ben bé si Marx i Engels tenien raó quan afirmaven al *Manifest del Partit Comunista* que els obrers no tenen pàtria. Ho hauríem de discutir en un altre moment. El que es pot dir, cent trenta-set anys més tard, amb tota mena de proves a la mà, és que el capital, aquest sí, segur que no en té, de pàtria. Ni la coneix.

L'afer d'evasió de capitals que va esclatar a Madrid la setmana passada, i que encara no se sap on pot arribar, mostra plàsticament aquest caràcter apàtrida del capital, que ben sovint obliga a posar entre parèntesis les pomposes afirmacions de *patriotisme* de grans personalitats de les finances o, simplement, de gent rica i solemne.

De seguida m'ha vingut al cap la lletra d'una cançó que ara no sé identificar, de l'època en què quasi tots els cantants catalans feien veure que feien folk: «senyors i senyores, esteu convidats, a la sardana dels espavilats. Ens han promès l'assistència personalitat de la banca, de la indústria i del món de l'art. Batlles, secretaris i altres càrrecs molt més alts, comtes i marquesos i duqueses». Etcètera. Era, per a l'època, una «lletra forta».

I sí, la rebolica ha fet pujar cap amunt tota mena de noms il·lustres, que ja veurem com ixen d'aquest escàndol. Tot això és molt atractiu. El dia que algú puga fer una història substanciada de l'evasió de capitals en l'Espanya de la transició, es trobarà amb un paquet de paper semblant, potser, a la *Historia de los heterodoxos españoles*, de don Marcelino Menéndez. Però d'ortodoxos, és clar.

La gent ja ho sap, que qui té molts diners, tracta de salvar-los com siga, que Boyer, per a molts, és la re-

surrecció d'Stalin i que Suïssa no és neutral debades.

Ara, si l'evasió ha estat tan continuada, si n'hi havia xifres establides i sorprenents, sempre trobàvem a faltar els noms dels evasors. De tant en tant, n'apareixia algun, sovint d'un simple agent, però la clientela solia quedar al marge de la denúncia, cal suposar que per falta de proves o de dades.

En aquesta ocasió, la nòmina implicada és extensa i brillant, llarga i creixent. Magnífica. En alguns despatxos, en alguns salons de Madrid, els retrats dels predecessors il·lustres deuen haver fet una ganyota de fàstic i de menyspreu. «¡Quin idiota, aquest funcionari o aquest descendent de la meua estirp aristocràtica! ¡Com s'ha deixat enredar per una menudència!» I no els falta raó, ben mirat. Ser delinqüent no és gens fàcil, malgrat el que sol predicar la premsa d'ultradreta —per exemple, *Las Provincias*— quan es tracta de gent menys alta.

El que ens agradaria saber, ja, és què hi ha darrere de tot això, si és que es tracta d'alguna cosa més que un incident, gros, en la crònica de successos. Perquè podria ser que, darrere de tota l'operació, hi hagués algun factor polític que ara com ara se'n ris escapa. La personalitat d'algun dels implicats ja coneguts induïx a plantejar aquesta hipòtesi. Sí, realment, l'evasió és un fenomen tan intens i crònic com es pensa, ¿per què, justament, han enganxat aquests i no uns altres? Sembla improbable que es tracte d'un atac contra el Ministeri d'Afers Exteriors, per bé que hi haja diplomàtics per mig. ¿Contra qui va, aquest descobriment, si és alguna cosa més que un encert policial i judicial? Hauríem de saber què i com, si sí o si no.

Francesc Pérez i Moragon